

Els estudis de contaminació ambiental tenen un preu. El 2013 quatre dels ajuntaments del Camp de Tarragona propers al polígon nord de la petroquímica –el Morell, Vilallonga del Camp, Constantí i Perafort-Puigdelfí– es van posar d’acord per tal d’encarregar un estudi de la contaminació al Laboratori del Centre de Medi Ambient de la UPC (Universitat Politècnica de Catalunya). Els resultats van ser esfereïdors: els nivells d’un compost carcinogen anomenat 1,3 butadiè eren set vegades superiors als recoma-

nables segons els criteris de qualitat ambiental.

Malgrat això, des de llavors, només l’Ajuntament del Morell ha estat disposat a pagar els estudis ambientals successius, com el realitzat el 2016 i que s’ha presentat recentment. “Només costa 13.000 euros –s’exclama l’alcalde del Morell, Pere Guinovart–: si, per la salut dels nostres ciutadans, no estem disposats a pagar 13.000 euros –que és el que costa un conjunt de música per festa major–, malament”. Fins i tot la indústria petroquímica li hauria d’estar agraïda

perquè és l’única prova fefaent que les empreses del complex del polígon nord han pres mesures i han reduït moltíssim la presència del butadiè. Si el 2013 l’estudi indicava uns nivells d’1,3 butadiè superiors a 14 micrograms per nanometre³, ara els controls han revelat una presència de poc més de 2 micrograms per nanometre³. L’índex és superior al que s’aconsella no superar –2 micrograms/nanometre³– però l’estudi només es va fer al llarg d’un mes. Per tant, com assenyalava el mateix Pere Guinovart, “és possible que la mitjana anual no supe-

NÚVOLS I FLAMARADES.

A l'esquerra, vista general del polígon nord del complex químic i petroquímic de Tarragona des de Puigdelví. A sota, presentació a l'Auditori del Morell del tercer Estudi de Qualitat de l'Aire del Morell, el passat 16 de febrer. D'esquerra a dreta: el professor de la UPC Francesc Xavier Roca; el representant de la Plataforma Cel Net, Josep Maria Torres; l'alcalde del Morell, Pere Guinovart, i el presentador de l'acte.

poblacions veïnes. Des del Govern de la Generalitat, però, semblen haver rebutjat la col·laboració de la indústria perquè ningú no qüestionari la imparcialitat dels estudis. Mentrestant, però, aquests estudis no es fan.

La Plataforma Cel Net denuncia que la creació de la Taula Territorial de la Qualitat de l'Aire del Camp de Tarragona no resol els problemes. El portaveu de la plataforma, Josep Maria Torres, explica que "només s'ha convocat tres vegades; passa massa temps entre una reunió i una altra i ara no hi ha convocada cap altra mesa. Només les convoquen quan pressionem". Efectivament. Hores després d'aquesta declaració en roda de premsa, la delegada del Departament de Territori i Sostenibilitat a Tarragona comunicava públicament a Josep Maria que la següent Taula es reunirà al març –ho anuncià en el marc de la presentació de l'estudi, al Teatre Auditori del Morell.

L'Ajuntament del Morell ja va renunciar a assistir a la Taula Territorial com a mostra de protesta perquè la Generalitat no pagava l'estudi.

Per al portaveu de la Plataforma Cel Net, la Taula entrebanca els estudis: "Ara

–diu Torres–, per decidir com s'ha de dur a cap l'estudi, s'està fent una anàlisi de tots els estudis que s'han realitzat al llarg de la història sobre el complex petroquímic. Tenim un munt de gent –universitats, CREAL, laboratoris, ecologistes–, tots intentant aportar els seus estudis i algú intentant resumir-ho tot. És un caos que no hi ha manera d'aclarir. En canvi, estem aplicant un mètode com el del Morell que consisteix a instal·lar captadors i que probablement és més barat. El que no sabem és a qui no interessa que es facin aquests estudis. Però a tots ens costa car no fer-los. A nosaltres, per l'esforç. A l'Ajuntament del Morell, perquè ha de pagar l'estudi, i a les empreses, perquè això només els perjudica la imatge. I la Generalitat aquí perdent el temps".

La Generalitat s'ha compromès a resoldre-ho a través de la Taula. La Comissió de Medi Ambient del Parlament de Catalunya va aprovar no fa ni un mes, l'1 de febrer, una resolució per fer l'estudi de la qualitat de l'aire al Camp de Tarragona, una proposta de la CUP que va tenir el suport de tots els grups.

"Estem cansats que es facin brindis al sol però no es concreti qui farà estu-

ri el 2". En tot cas, és clar que caldria un estudi que pogués recollir dades durant més temps ni que fos per aclarir aquest desfasament.

No hi ha dubte que la indústria petroquímica del complex industrial de Tarragona està interessada a realitzar-lo. Tant la Plataforma Cel Net Franco-lí –que impulsa aquests estudis– com el mateix alcalde del Morell suggereixen clarament que hi ha empreses de la petroquímica disposades a pagar un bon estudi de qualitat de l'aire perquè no se les associï a la contaminació de totes les

→ dis, com i quan”, deia Josep Maria Torres quinze dies després.

Mentrestant els episodis relacionats amb la contaminació de la petroquímica se succeeixen. Amb un ritme molt més minso que fa uns anys, es detecten encara episodis d'olor d'intensitat variable –entre 2 i 5 en una escala que 1 és absència d'olor i 5 “olor molt forta”. Al llarg de 2016 se'n van detectar 38, però la reducció ha estat més que considerable ja que el 2011 havien estat 522 i el 2012, 232.

A més a més, en l'últim any s'han produït tres episodis que preocupen la Plataforma i bona part dels veïns. El primer va ser un cúmul d'incidències detectades pels veïns a simple vista o per informacions dels treballadors, entre maig i juny de 2016. Primer va ser una incidència a la planta de Repsol i Dow Chemical del polígon nord el 23 de maig. L'endemà mateix va haver un episodi de flames i fums negres procedents de les xemeneies. Aquests fums van acompanyats d'unes flamarades que, si és de nit, són capaces d'il·luminar els carrers de les poblacions veïnes. El 7 de juny es va detectar un distúrbio a la xarxa de vapor de Repsol i l'endemà es van assabentar d'una aturada tècnica a la unitat de producció d'etilè de Dow. El 12 de juny hi van tornar les flamarades i els fums negres, que es van repetir els dies 18, 19, 20 i 25 de juny. El 27 de juny hi va haver una fuita de benzè a Repsol.

El segon incident es va produir al desembre a Constantí. La plataforma Cel Net diu haver constatat que es tracta d'una fuita d'hidrocarburs però no hi ha informació de l'empresa ni de les administracions. Segon Josep Maria Torres, una pudor insuportable –molt apreciable des de l'autovia a l'altura de Constantí– va ser el primer símptoma. La plataforma afirma que “les poques dades recollides pels captadors de la Generalitat mostren nivells alarmants dels compostos analitzats amb pics diaris de quantitats inadmissibles”. Afirma la Plataforma que està constantment, i des de fa mesos, rebent “escrits i truca-

des de ciutadans que denuncien la situació davant la manca total d'informació. Ni l'empresa implicada, ni l'administració local, ni el departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, ha donat cap tipus d'explicació ni ha dut a terme cap acció en aquest sentit. La població no ha rebut cap indicació per mitigar la influència d'aquest incident sobre la seva salut. No hi ha dades específiques sobre quins compostos concrets s'han emès i en conseqüència no podem saber quina incidència han tingut sobre la salut dels veïns de Constantí i els usuaris de l'autovia”. La Plataforma “denuncia l'habitual silenci, immobilisme i impunitat davant fets com aquest i remarca la necessitat urgent de situar captadors específics” per analitzar “detalladament” tots els compostos. L'alcalde del Morell explica, decebut, que al seu municipi el Departament de Territori i Sostenibilitat va instal·lar un d'aquests captadors fa cosa d'un any i encara no han rebut ni una sola informació de l'administració sobre les mostres recollides.

El tercer episodi registrat en els últims mesos va tenir lloc a Villalonga del Camp al desembre: “Un núvol blanc –explica Torres– va sortir de la planta de polipropilè i va deixar moltes teulades i terrasses impregnades amb material blanc, que no sabem si és polipropilè o talc o què és”. Com en altres casos, la Plataforma critica que no s'ha informat del que va passar. No hi ha informació ni per part de l'empresa ni per part de la Generalitat ni per part de l'Ajuntament –si és que n'està informat. La Plataforma ha portat aquest cas a la fiscalia: “Els tribunals volen proves i nosaltres tenim el producte que hi ha a les terrasses, fotos i vídeos, però el cas es complicarà perquè sempre volen que el material contaminant sigui recollit pel Seprona”. Si, quan passen, encara hi és, tindran sort.

Els estudis de la qualitat de l'aire tenen el seu preu –el d'un concert d'estiu. “Però quin és el preu de la salut?”, es pregunta Pere Guinovart. •

